

Izlazi svakog četvrtka

o podne.
Netiskani dopisi se ne vraćaju a ne podpisani ne tiskaju a nepraktirani ne primaju.
Predstavljaju se poštarnicom stojil
10 K u običe, 5 K za seljake, 10 K za
III K '83., oda. K 250 ra
pol godine.

Izvan carovine više poštarnica.
Plaća i utujanje se u Puli.

Pojedini broj stoji 10 h, zao
stali 20 h, koli u Puli, teli
izvan iste.

Uredništvo i uprava nalazi se
u "Tiskari Laginja i dr. prije J. Krmpatić i dr." (Via Giulia
br. 7), kamo neka se načekujuju
sva pisma i predlopi.

NAŠA SLOGA

Poučni, gospodarski i politički list.

Stogom rasta male stvari, a ne sloga svoj pokrovnik. Narodna poslovica.

Čekovnog računa br. 847849.

Telefon tiskare broj 38.

Odgovorni urednik i izdavatelj Jerko J. Mahulja. — U nakladi tiskare Laginja i dr. prije J. Krmpatić i dr. u Puli. — Glavni surađnik prof. M. Hendlj u Trstu (Via Crociera br. 1, II. kat.).

O austro-ugarskoj nagodbi.

Govor narodnog zastupnika dr. Matka Laginje, izrečen u sjednici carevinskoga vijeća dne 19. oktobra 1907.

Na uvodu pozvao je zastupnik Laginja hrvatskim jezikom sveslavenske zastupnike neka se kod svakog govora bar sa nekoliko reči posluže svojim narodnim jezikom, da i tim dokazemo svoje pravo na porabu narodnih jezika u parlamentu. Slavenske zastupnike pozove nadalje neka nezaborave na narodne ideale, koji su tako budni i živi bili već pred 40 godina i u austrijskom parlamentu. Zatim nastavi njemački:

Visoka kućo! Prije nekoliko godina imao sam prigode, da s jednim ministrom govorim o nekom pitanju, koje je na prvi pogled bio samo veoma malo važno. Ipak sam se uslobodio, da upozorim tu ekselenciju na to, da i sasvim mali kotaci, ako u stroju ne funkcionišu savršeno, može tako ništa drugo a ono smetati čitavom mehanizmu. Na to mi ju spomenuti gospodin ministar sa pravim ministarskim izražajem lice odgovorio, po prilici ovako: "Gospodine zastupnike, ne biste li bili tako dobri i skloni, da možda samo nama prepuštite briju oko toga, koje su stvari u interesu monarkije ili u interesu zajedništva".

Istina, moja gospođo, to nije bio ni prvi ni posljednji povod, kad se je tako govorilo sa zastupnicima naroda. Ta kod nas vlada i pojedini funkcionari odlučuju o tom da li jedna stvar spada ili ne spada među državne potrebe.

Kad bismo se htjeli držati te nauke, ne bi za nas svih — a osobito za nas Hrvate — možda bilo tako težko da o tome niti ne govorimo. Neka drugi misle, pregovarači i zaključuju o državnim potrebama. Ali, visoka kućo — imade zakonskih osnova, (a medju one spada polimeće kompleks zakona, što su nam sada za razpravu predloženi), koji su tako silno važni za naš gospodarski, narodni i u običe za naš javni život; u čem se ne ograničujem samo na moj narod nego mislim cijelinu austrijskih naroda, tako su, rekoh, važni te se mi ne samo sa našeg užeg narodnog stanovišta nego i kao građani ove države pole smatramo prislijenjima da, uzprkos našem mnogim krugova, kod ove razprave dušom i telom sudjelujemo. (Odobravanje).

Gospodo! Mi ovdje dolj ljudi smo, koji se rieko bavimo velikim pitanjima. Naše su prilike tako udešene, da dnevica se moramo razbijati glavu sasvim sitičavim pitanjima, da često citave dane, a mogao bih reći i mjesecce, neki ljudi možda i čitav život, moramo da se borimo za to, kako bismo prizivima, svakovrstnim žaobama, spomenicama i razlaganjima došli do toga, da možemo kakvu tužbu podnjeti u našem narodnom jeziku ili da kakav savjetnik X ili Y more govoriti s nama u našem jeziku. Radi toga tako će se razumjeti, ako se ja ne budem bavio pojedinstinom ove zakonske ostove, u kojliko se one tiču finijih, subtilnijih pitanja.

Iz toga razloga, pa i prema svim do sadашnjim govorima, koje sam do sada imao priliku čuti, čini mi se, vrlo poštovanu gospodo, da je jezgra ovoga pitanja

u tom: da mi, koji smo prvi zakoniti za-stupnici austrijskih naroda, jer smo izabrani na temelju obćeg tajnog i izravnog prava glasa, putem zakona i prema našoj zajedničkoj odluci imamo da odobrimo zakone u zajedničkim poslovima o dualizmu i o običku monarkije, što već deset godina postoji, — i to sve u interesu i prema načinu, tumačenju, ne kako kožu naši zakoni od g. 1867., nego upravo tako, kako hoće da to ima madjarska nedvijsiva stranka. (Odobravanje).

To se, gospodo, od nas zahtjeva. Na to smjeru sadržaj, a osobito oblik uticanja, koja su nam predložena. Nas kao pravi parlament puka zovu, da ovdje reknemo: da, dobro je, ali od sada će sve po zakonu tako biti, da se međunarodni ugovori ne će smjeti sklapati kao do sada, da u običe svi međunarodni ugovori ne će prema dosadašnjem shvaćanju austrijske strane i austrijskih zakona biti stvarani i podpisivani od cara i kralja u njegovom dvostrukom svojstvu, nego mi moramo prema našoru vlade i prema ovim osnovama reći "Amen" na to, da sada imamo pred sobom izgradnju dvih samostalnih država, i da to međusobno moramo priznati. A to sve, gospodo ne samo za naše međusobne odnose, što možda ne bi bilo tako težko, nego i prema inozemstvu. Prema tomu ono, što ja danas o tom govorim, nema znacaj aktualnosti, nego se odnosi na daljnjih deset godina, koje će doći poslije nagodbenih osnova, na ono, što će se naime onda dogoditi. A tu se gospodo uslobodujem upozoriti vas na sledeće:

Dualizam je, kako znate, hrvatski narod razdielio na dva diela: Jedan dio pri-pada Austriji, drugi Ugarskoj. Monarhija je pridobila dva pokrajina, u kojima živi isto pleme. Granice jedni sa drugima, sa istim jezikom, sa istim običajima, sa istim historijskim tradicijama, sa istim na-damom u budućnost mi, ako samo za jedan korak predjemo granicu monarhije, osjećamo kao da smo tako reći u tudioj zemlji. A to bi se sad moral i trebalo od nas sada vjećna vremena po našoj slobodnoj volji zakonitim putem još više utvrditi i sankcionirati. Mi imamo sveučilišto na svom jeziku. Jest, ali sveučilište nauke, koja naša mladež svršava u Zagrebu, i izpit, koje tamo pravi, ne vreda u Austriji. Tu su već dvije države. Mi imamo na onoj drugoj strani mnogo prosvjetnih uredaba, kojih ovdje nemamo, ali mi smo tamo tudjnici, bao kao što su ovdje tujinci transilavski Hrvati.

Dopustite mi, da o ovom malo govorim. Prije svega moram izjaviti, da je po mojem mišljenju običi položaj u Austriji u pogledu naroda na žalost isti, kao što je bio prije 40 godina. S tim vise mi imamo pravo, da se nekako stavimo na stanovište, na kojem se je bilo g. 1867 ili još više na stanovište, na kojem su stajali oni, koji su zakone 1867. godine promatrali kao nesreću za narodnosti austrijske, a osobito na stanovište onih, koji zakone između Ugarsko i Hrvatske abso-lutno ne priznavaju faktičnim pravom i pravicom. (Slijedi).

Upit

zast. Spinčića i drugova na minist. nutar-nih poslova u sjednici carevinskoga vijeća dne 5. o. mj.

Kako daleko siže nesnosljivost i ne-pravičnost talijanske vladajuće stranke u Istri naprava hrvatskomu pučanstvu po-krajine, neka kaže sledeće:

Otok Cres, jedan od većih kvarnerskih otoka, broji po zadnjem popisu pučanstva 8.080 stanovnika, od kojih je 5863 hrvatske a 2039 talijanske narodnosti. Sam grad Cres broji 4379 stanovnika, od kojih 2269 hrvatske a 1936 talijanske narodnosti. Sav otok, odnosno svih njegovih stanovnika sačinjavaju jedno mjesno občinu sa sjedištem u gradu Cresu. Občinska uprava je bivala među ostalimi neuredno-stim i nezakonitostima, koje se počinjaju kod izbora — u rukuh pripadnika viadu-juce talijanske stranke u pokrajini.

Ta uprava u takovoj občini ne samo da se ne služi nikada hrvatskim jezikom ni prema občinama, ne samo da se ne brine da su za hrvatsku djecu u gradu ustroje hrvatske škole, ne samo dukte neće da pripoznaju svojim občinama njihova prava, dok su živi, nego ih krati i mrtvima, i vredju u najnježnja čuvstva njihove preosteale, braneci im častili svoje mire i drage pokojne njihovim vlastitim jezikom.

Občinsko zastupstvo Cresko stvorilo je zaključak, da se na groblju u Cresu ne smije postavljati napisa u nijednom drugom jeziku nego talijanskom. Slavni zemaljski odbor Istre, kojemu je duša je dan Cresanin hrvatskoga imena u talijanskoga mišljenja, potvrdio je rečeni zaključak občinskoga zastupstva Creskoga, a zemaljski kapelan nije obustavio da Previšnje rješiće odnosnu odluku zemaljskoga kao nezakonitu. Občinsko glavarstvo Cresko, náslanjujući se na spomenuti zaključak obč. zastupstva potvrđen od zemaljskoga odbora, odstranilo je sa groblja nijekoliko hrvatskih napisa, i to i takvih, koji bijaju postavljeni prije onoga zaključka i takovih, koji bijaju postavljeni poslije onoga zaključka. Jedan napis — onaj na uspomenu poč. Josipa Karvinu — omašen je ma-stilom tako da ga se već nerazpoznaće. Neki križevi hrvatski ni napisi nalaze se negdje u pohrani ugledne občinske uprave. To sve se čini u imo autonomije, samou-prave! Nit i kr. državne oblasti, dužne da vrše i dadu vršiti zakone, ne uzimaju u obzir obstoјnosti, da je i občinska i pokrajinska autonomija omedjušena držav-nim temeljni i drugim zakonima, ne gledaju na to, da se onakvima zaključcima odlukama te njihovim provadjanjem, povrdeju ustanove temeljnih državnih zakona i da se smeta posjed; a kamo li, da bi se obazriele na povredljenu uježnija svetlja čuvstva državljana hrvatskoga je-zika i milosrđenja.

C. kr. oblastim morao je spomenuti zaključak občinskoga zastupstva bili po-znat iz dotleće sjednice. U koliko nisu toga znale ili htjele znati, toliko znadu to sada iz podneska od 26. prošloga mjeseca na e. kr. kotarsko poglavarstvo u Lošinju, je sazvana za utorak u 11 sati.

kojim se je sa više od 400 podpisa pro-svjedovalo koli proti nezakonitosti toli proti tiranstvu i barbarstvu sadržanom u onom zaključku, i tražilo zaštitu pisanih i ljud-skih prava. Niže podpisani ne mogu na-ino nego da uprave na Njeg. preutv. gosp. ministra nutarnjih poslova slijedeći upit:

Je li Vaša preuzeštenost voljna po-duzeli bez odvlake najdužnije mјere, eda se učini kraj protuzakonitom, ne-obječnom u barbarском postupku občins-ke uprave Cresu prema lamošnjim občinama hrvatskoga jezika i hrvatskoga čuvstovanja obzirom na hrvatske napise na nadgrobni apomenicima?

U Beču 5. studenoga 1907. — Spinčić, Laginja, Mandić i drug.

Iz carevinskoga vijeća.

U Beču 10./11. 1907.

Dne 7. o. mj. boravili su ovdje de-legati hrvatsko-srpske koalicije na ugarsko-hrvatskom saboru u Budimpešti gg. dr. Pero Mngdić, Vašo Mućević, dr. Gjuro Šurmin i Stjepan Zagorac. Ti delegati došli su amo, da vrste posjet članovom "Jugoslavenske sveze", koja je bila poslata opetovo svoje odaslanike u Budimpeštu, i da se pogovore ovdje sa zastupnicim Jugoslavena o položaju u običe, napose pak o tom kako će stanovište zauzeti "Jugoslavenska sveza" prema zakonskim osnovam o Austro-Ugarskoj nagodbi U tu svrhu obdržavana je ovdje skupna konfe-rencija, na kojoj su izmjenjeni nazori i na kojih se je osobito izaknulo slogan i zajedničto interesa Hrvata s onu stranu Litave i Hrvata i Slovenaca s ove strane,

Hrvatskim gostovom na čest priređe-članovi "Sveze" svecani objed, na kojemu je izrečeno više oduseljivoj i rodoljubnih govor, kojim bijaše glavna misao ta, da nam je svima jedini spas u što tisnijoj slozi i u hrvatskoj zajednici.

* * *

U sjednici carevinskoga vijeća od dne 8. o. mj. stavio je već na početku socijal-demokratski zastupnik dr. Adler predlog, da se sjednici carevinskoga vijeća odroči svoje dote dok bude rješena ministarska kriza. Svoj predlog obrazložio je glavno time, da su izpraznjene nekoje ministarske stolice, da se imado započeti sa razpravom državnog proračuna pak da je nemoguće redovito razpravljati o tako važnom pi-tanju dok se nepopune ministarske stolice i dok se nezna da li će novi ministri pri-stati na netom predloženom proračunu. Pred-log je taj ostao u manjini, jer su proti njemu glasovale sve velike stranke.

Ministar nutarnjih posala barun Bi-nečić odgovorio je na razne interpelacije, pak se je prešlo na razpravu triju prešnih predloga, koji idu za tím, da se od strane države pruži priporod sročašnim obilje-jim onih pričuvnih vojnika, koji su po-zvani pod oružje. Za prešnost govorilo je više zastupnika, ali da glasovanju nije došlo. Izabrani su glavni govorilci koji će govoriti za proti u budućoj sjednici, koja je sazvana za utorak u 11 sati.

šeu zaprije-
k pop Grgo
uniti. Odbor
Jednoglasno
ovčić pred-
č tajnikom.
ali starom
adu, te se
ili ponovno
Cres ura-
potine grla
predsjed-

živo je o-
Ostat će
o čestat
elji puka,
e Cresani

8. i. mj.
e službe
načelnik
je je bilo
i k nje-
da podje
ije imao
redara
da mu
iza ne-
toga što
je re-
ko da
o sada
vikanje
u jedne
odsude

sta.—
jesovite
: ravn-
dnoraz,
i mješ.
i. reda
dučitelj
iteljica
: pod-
pod-
iteljica

ku od
da II.
imao
nijesu
te sile,
oduku
čitelj-
čitelj-
Ba-
oljeno
da li
Pribil,
? Zi-

d 31.

a ne-
stine
er ne-
lovo-
čina*
e mi
pod-
bio,
i od
kovu
upili
i što
dbor
pon-
K ili
pore.
kažu
koje
obili,
dru-
omu
jaku

i manja podrpa, pa bilo makar za do-
bavu pristojna odiela. Oni koji tu podrpu
„zafrajuju“, kako g. dopisnik ističe, „za-
frajali“ bi naredio i veću podrpu jaku
frajalo, ako i na više puta. Takovim „Fra-
jarom“, za koju se saznaće, nije vredno
dati nikakve podrpe. Da bi svaki pokusaj
ob ozivovorenu predlogu za stipendije
bio „bob o stijeni“ nemože g. dopisnik
tvrditi, dok toga ne dokaže i dok toga
neizkus. Baš zato valja k skupštini pri-
stupiti, pa onda prigovarati ako se pred-
log odbije.

A mogla bi „Bratovčina“ i dijeli stipendije, kako g. dopisnik želi, kada bi
se iste sjetili evi oni, koji su svojedobno
primali podrpe njezine. Sada su mnogi
i mnogi na debrim službama primajući
lijepo piše a da se „Bratovčina“ nikada
sa najmanjim prinosom ne sjete. Imade
ih dapače takovih, kojim je „Bratovčina“
u povrh podrpe posudila novca dok stupi-
u službu i pomognu se, pak ne samo da
posude nevrata, ali niti najmanju interesu
neplate. Prolaze godine i godine, a od
njih na sve opomene nikakva glasa. Prošle
godine npr. nije unisio niti filira interesa
od dužnika na privatne zadužnice u dru-
štvenu blagajnu, a to u redu nije. A ka-
pital tih privatnih zadužnica iznosi K 61291
Novac sabran je za sirote, pak valja ga i
vraćati. Nazvali ovakvih „ljenčina“ nije
odviše, zaslužili bi što drugo. Zato je pra-
vo zaključila skupština, da se nemarne
dužnike izruci odvjeknju a da ih tuži na
povratak kapitala, kad niti interesa ne-
postoji. „Bratovčina“ nestvara kapitala, već
dijeli sve godišnje prihode u podrpe a
preostatak obično daje „Djäčkom drustvu“
u Pazinu i iste svrhe. Članarinu obično
plaćaju oni, koji trebaju da to mogu: pli-
peti podrpe, ostali vrlo malo i to uvek
jedni te isti redom svake godine. A koliki
bi mogli, da bi samo bijeli? Istina
imadeno „Družbi“ i „Djäčko drustvo“, za
koje moramo više skupljati, ali i „Brat-
ovčina“ potrebita je pak nesmijemo za-
nemariti ju.

Veće stipendije mogu davati naše na-
rodne obštine po Istri, kako to čini ka-
stavka, koja je i ove godine predviđa-
na proračuna za buduću godinu 2000 K
u tih svrha. Neka svakoj po mogućnosti
predviđi nekoliko za svoje, siromašne dječake,
pak neće zato propasti, već će time koristi-
ti budućnosti hrvatskog naroda u Istri.

Ovoliko također da razbrići javno
mnenje odgovora

Prvi dopisnik.

Provala u dužobrižničku kuću. Sa-
skrajne medje, Jelsanske obštine na samoj
granici susjedne Kranjske i to iz gorskog
sela Podgraje pišu nam, da su na dan
Sv. Svetih pod sv. misom dok je tam-
oši vezezlažni dužobrižnik i starac Stje-
pan Jenko sa sestrom boravio u crkvi,
provali nepoznati latovi u njegov stan
razbijili blagajnu sv. Josipa te odnesli za-
ključu za vječno svjetlo. Dužobrižnikovoj
sestrici odnesli su 140 K, a stalno nesto
novca i njegova, premda u onoj zabit-
lakho nemože do novca, pa kad bi ga i
imao milosrdna srca kao što je, dijeli ga
sa svojim siromašnim pokom.

Pazinski kotar:

Predavanje u Pazinu. Profesorski
zbor uz pomoć više prijatelja pučke pro-
svjetne priređuje i ove godine predavanja
za narod.

Predavanja do Božića jesu slijedeća:
dne 17./XI. prof. Novljani. Kako će
mo sami sebi pomoći?

dne 24./XI. prof. M. Zgrabić: Prazno-
vjeđe;

dne 1./XII. Dr. A. Gržinić: Prva po-
moc kad čovjek nastrada;

dne 8./XII. kot. veterinar Fr. Rebek:
Prva pomoć kad životinja nastrada;

dne 15./XII. dr. L. Tomasić: Državni
sustav.

Predavanja će biti u velikoj dvorani
„Narodnog Doma“. Početak u 4 sati po
podne.

Pazin 12./XI. 1907.

Odbor.

Porečki kotar:

Iz. Oprilja dobivamo: Dne 24. o-
mj. u 4 sata posje podne držati će na
Općojkrom Krasu glavnu skupštinu „po-
držnica sv. Cirila i Metoda“, sa slijedećim
dnevnim redom:

1. pozdrav predsjednika;
2. Izvješće tajnika;
3. Izvješće blagajnika;
4. Izbor novog odbora;
5. Eventualni predlozi;
6. Domaća zabava.

Općinski Kras, dne 12. studenoga 1907.

Odbor podružnice.

Franina i Jurina.

Fr. Eva me s Plominom.

Jur. A čo mi povedas.

Fr. Da se ni sida ni sjurin, ni mastiblato,
ni piplje pod mjesec avrila na sedetu
odi talijanski potistati i kapurioni
va Trs, da ondi rapredentaju ovi
komun.

Jur. Pa kako su napravili?

Fr. A lipo. Nikidan san ču, da su mesto
sebe poslali na tu srušu šedetu na
Trs, onu Šegavu, onu njihovu vaik
virus kicinici zbi blizu jezera.

Jur. A ki je plati liscici tu jitu, i ki još
plota nikin Bartoldon tolike špašnjade
i fraje, forsí sjurin?

Fr. Propijo sjurin, si, ki bi se obisili
sa soldin. Neh sada niman vrimen,
pa ču ti ben povidat edan drugi put,
otklen se zmina heč za te fraje.

Razne primorske vesti.

Narodni darovi. Gosp. I. Božić šalje
nam preko banke g. Boža Gojsović u Či-
kagu, iznos K 17250 za Družbu sv. Cirila
i Metoda.

Taj je iznos bio sabran godine 1902.
za jednu drugu svrhu od koje pak nije
bilo ništa, te je po predlogu g. Božića i
g. Gojsovića poslan na našu Družbu.

Na taj ljeđi dar nose bradice u tudjini
zahvaljujemo se najiskrjanje u ime jedne
djedice naše gladne kruha znanja u svojem
jeziku. Ljeđi i utjecljivi je to pojav, dokaz
je da ardeca ne pozna dalečine, jer po-
strenom Hrvatu magđe se nalazio ono kru-
uvjeđ za Domovinu koja se još nije riešila
tudjinskim veriga.

Da Bog poživi vrle darovatelje!

Darovanje Kaštelirskoj podružnici Sv.
Cirila i Metoda prof. N. Žic 8 K.

G. Anton Rojac iz Boljuncu šalje nam
za Družbu sv. Cirila i Metoda K 4-45 sa-
kupljenih na jednom obiteljskom plesu.

Darovanje: Andrej Legović 40 para,
Anton Rojac 40 p., Mate Marković 40 p.,
Anton Kocjančić 80 p., Ivan Brnobić 20 p.,
Anton Kocjančić 20 p., Marko Legović
Zambon 20 p., Josip Matijašić 20 p., Ivan
Kovač 20 p., Petar Ružić 1 K, Ivan Le-
ović 20 p., Anton Rožak 20 p.

Ravnateljstvo družbe sv. Cirila i
Metoda za Istru primilo je nadalje sli-
deće prinose: — Gosp. Petar Vranković
sveučilištarac, pripozilje K 5-75 kao osta-
tak svole sabrane na skupštini Hrvata i

Srbu u Gracu, za brzojav hrvatskim de-
legatima u Pešti. — Gosp. Dešković Ru-
dolf iz Mošćenica šalje K 26-10 sabranih
na piro g. Pavla Živkovića i Matice Ivan-
čić. — Splita podružnica sakupljene pri-
nose u g. 1906. i 1907. u iznosu od
K 3906-68. — Časni gosp. Ellner župnik
u Breštu K 8 darovan po g. kapelanu
Ivanu Kyncelu. — Oporučni zapis pok.
P. pl. Graheva iz Zagreba K 6-84. —
Gradska blagajna Brod na Savi K 100
potpore za god. 1907. — Naprijed za
držbu i.

Dalmacija i istarske Hrvate. Kad
nas neće pomoći onaj, koji bi mogao i
morao t. j. carska vlada i istarski zemaljski
odbor i sabor za ustrojenje toli potrebitih
naših pučkih škola, prisiljeni smo, da ku-
cemo na vrata naša braće po rodu i je-
ziku izvan Istre. Braću nam se odazivlju,
na čemu i vječna harnost. Tako se je
odazvao i rodoljubni zemaljski odbor naše
krane Dalmacije te je plemenitoj našoj
„Družbi“ priskočio znatnom svotom na
pomoć.

Citamo naime u „Crvenoj Hrvatskoj“:

Sabor dalmatinski bio je u svoje
vrieme s najtopljom preporukom prosledio
zeni. odboru rješenje molbe vredne Dru-
žbe Cirila i Metoda za pripomaz. Zemaljski
odbor je ovih dana tu molbu rješio i do-
znao rodoljubnoj „Družbi“ 500 K pri-
pomoci.

Kad se zna da je „Leg“ vrlo obilno
poddopomagana iz Italije, da je zemaljski
sabor istarski glasuje opetovno svotu od
10.000 kruna za „Legu“, kad se zna, da
Talijani kupuje za milijune „Leginj“ bi-
lje, onda nam se ta svota čini neznač-
nom za našu „Družbu“. Ne mislim redi,
da je prematrena. Dalmaciju je učinila ko-
liko može, a na svakome ju Hrvatu da
„Družbi“ u svakoj prigodi pomogne, da
može vršiti svetu dužnost.

Njemački židov proti „Svezi jugo-
slavenskih zastupnika“. Poznali madžarski
skl. list „Agramer Zeitung“ imade u Beču
svog dopisnika u osobi jednog njemačkog
židova. Taj je židov mjeseca srpnja i ko-
lovoza o. g. igrao veliku ulogu u Beču,
jer je poput židova, koji nudja svoju robu
na prodaju, obilazio od zastupnika do za-
stupnika u carevinskom vjeću u Beču ho-
teći od njih izpiti što misle o tobožnjem
imenovanju jugoslavenskog ministra. Bilo
je zastupnika Hrvata i Slovenaca, koji su
mu nasjeli izprijevidi mu svoje misli,
koje je pak on u rečenom Zagrebačkom
njemačkom listu za skupe novce kroz djetje
vremena prihvatljivo.

Hrvatski i slovenski zastupnici Istra-
nisu mu pošli na ljeđak već ga jednostav-
no odpravise.

Sada huncu valjda isti dopisnik „Agr.
Zeitung“ o nekakvoj krizi u „Svezi jugo-
slavenskih zastupnika“ sto je dobro došlo
„Svezinim“ protivnicima i u obče svim
protivnim Slavenima. Tim huncanjem po-
sljali su i nekoj nazovi kršćanski ili ka-
točki listovi i nepazec na njen izvor, to
je to da ardeca ne pozna dalečine, jer po-
strenom Hrvatu magđe se nalazio ono kru-
uvjeđ za Domovinu koja se još nije riešila
tudjinskim veriga.

Za uređenje zemaljskih finančija.
Ministar finančija kazao je jednom članu
zemaljskog odbora za Česku, da će se sa-
stati posebna komisija, sastojeca od čla-
nova svih zemaljskih odbora i odaslanika
ministarstva finančije, dne 20. novembra
u Beču, da vičea o prečloženih rečenog mi-
istarstva, koji idu za tim da se uređi
financijsko stanje pojedinih zemalja.

Narode čuvaj se.
I opeta čuj ovu rječ te čuvaj se od
agenta koji dolaze da te pohode. Javila
nam prijatelj koji se je desio prošlu ne-
diju u Trčanskom kolodvoru, da mu je
srde pucalo gledajući preko zo plečastih
momaka iz krane Dalmacije gdje putuje
po svetu. Snjima je bilo i 5 djevojaka
do jučer težačice u nedjelju... klobukom

na glavu! — Bilo bi se za smijati, da
nije za plakati!

Dopisnice grada Trsta.

Naša rodoljubna „Slavenska knjižara“
izdala je vrlo ukusne razglednice grada
Trsta sa hrv. i slov. nadpisima. To su
prve dopisnice iz Trsta, koje nose samo
naše nadpise. Treba li prepričati?

Trčanski Lloyd.

Primili smo 246. broj V. godine ovog
vrlog trgovackog tjednika kod nas jedi-
nog svoje vrsti. U njemu imade svakov-
ravnih vjesti, te ne bi smjelo biti nijednog
trgovca ni trgovackog (konsumnog) dru-
štva bez toga tjednika.

Izdati svake subote. Uredništvo i upra-
va: Trst, via Fabio Severo, P. 104, T.
246. Predplata 12 K na godinu.

Život i rad Pavla Stoosa, hrvatskog
pjesnika i svećenika.

Uz stogodišnju obljetnicu njegova ro-
đenja i otkriva spomenploče 22. rujna 1907.
u Dubrovniku. Priredio dr. Ortner. Izdanje
knjižare i papirnice u korist Kluba „Cirilo-
Metodskih zidara“ (Simunić i drug u Za-
grebu. Tieak Antuna Scholza. Cijena K 1-60,
u lijepom uvezu K 2-60.

Najtoplje preporučamo ovo djelo mla-
deži, koja se naukom bavi, hrvatskoj in-
teligenziji svih staleža a pouzdano se na-
damo, da se neće naći nijednog svećenič-
kog doma bez te knjige. Svaka čast ide i
knjižari Cirilo-Metodskih zidara (Simunić i
drug) za ukusnu opremu knjige, koju time
toplje preporučujemo što će pri tom imati
udjeli i naša siromašna Istra.

Posljet stvari i posjed prava pre-
ma svom nejnovljem razvoju. Napisao
dr. Fr. S. Spevec.

Preporučamo oву knjigu p. n. pos-
podi pravnicima. Knjiga je izdana nakla-
dom kralja, sveć. knjižare Fr. Župuna —
Zagreb. Cijena K 1.

Kralj Koloman i Hrvati god. 1102.

I opet je vrijedna naša „Cirilo-Metod-
ska knjižara“ obdarila hrvatski narod jedi-
noum važnom i rodoljubnom knjigom.
Njezinom je naime nakladom ugledala
svjetlost radnja sveć. prof. dr. Ferde
Sišića: Kralj Koloman i Hrvati g. 1102.

Poznato je, da Magjari uvjek tvrde, da
je Hrvatska pokorena po kralju Koloma-
nu na sablji, pa da su listine u kojima
je zabilježena vijest, da je Koloman s Hr-
vatom sklopio ugovor i da se onda
o krunio za hrvatskoga kralja lažne.

U navedenoj je knjizi prof. dr. Sišić
jasno i temeljito dokazao, da su magjars-
ke tvrdnje neispravne i neistinjite. Knjiga
obuhvaća stotinu stranica, a priklopljena su
joj tri fotografiska snimka (Ugovor izme-
đu Kolomana i Hrvata 1102. i krunisanje
Kolomana 1102.), koji daju knjizi osa-
bitu vrijednost, naročito isprava u kojoj
se sačuvala vijest o Kolomanovom kru-
nisanju ovom je prilikom prvi puta
objelodanjena fotografiskim putem. Cijena
je knjizi samo jednu krunu, u lijepom
uvezu K 1-60. Preporučamo ju hrvatskom
rodoljubnom općinstvu, jer ne samo što
ču kupujući je poduprijeti našu siroticu
Istru, nego će se i potanko uputiti u je-
dno do glavnih naših pitanja, u prošlosti.
Naruciće valja upraviti na „Cirilo-Metod-
ska knjižara (Simunić i drug) — Zagreb
Preradovićev trg broj 4.

O izboru Ferdinanda I. za hrvat-
skoga kralja na Cetinju 1. siječnja
god. 1527.

Cijena 30 helera. Zagreb, 1907.
Izdana je knjizare i papirnice u korist
kluba „Cirilo-Metodskih zidara (Simunić i
drug) Zagreb, Preradovićev trg broj 4.

Nedavno javili smo, da je patriotska
naša knjižara »kluba Cirilo-Metodskih zidara«
izdala važnu i poučnu historičku
radnju prof. dra. Ferde Sišića o Kolomanu
i Hrvatima god. 1102, a sada eto opet
nam je oglašiti nov jedan dragocjen pri-
log ne samo po političku hrvat. prošlost,

pred nas s
vas jedo
predovat c
vica, i tal
mi, bojoi
protiv radi
doci smo
i pjesak

Iz Ca

U ju
veća sast
nih osnov

Njem
izjavio n
sovati za
zastupnik
bu kao ki

Prvi
govori gr
proti njoj

Član
Kaiser iz
osnova, u
glosovati

U ist
zast. Stag
gospodars
sovali.

Kršć
iztice ne
nova, go
htjevom
izjaviti :

godbi.
U d
medju o
mejito h
stupnik
dio kuće
povladn
čemo u

Dar
mora o
današnjo
ministar
za god.
2 1/4 sat
njegove
nistarstv
više r
cati ob
graditi
oružnič
Družavn
potroša
Kruna
viška.

Mi
povolja
Z
predlo
se voj
plač. I
sam p
ćina ē

Po

Pi

u jut
iraju
nizac
jeduc
stini
N.
držav

dan
9-1
čeda
vrije

nego jedan od stožernih kamenja našega državnoga prava. U toj su malenoj knjižici, koja je upravo traje vrijednosti, saopćena dva izveštaja Ferdinandovih poslanika o cetinjskom saboru i njihovom povratku u Beć. Iz prvoga se točno vidi kako je izbor tekao, iz drugoga kako se on dojmio onih Hrvata, koji nisu sudjelovali na saboru. Mi ova važnu, a tako jestinu knjižicu najtoplijie preporučamo svima onima, kojima je na srcu ne samo prošlost, nego i budućnost ugrožene nam Hrvatske domovine.

Vanjski naruditelji dobivaju knjižicu franko, ako doznače gorespomenutoj knjižari 40 helera.

Bez uspjeha se nije ni jedan bolestnik, koji misli, da je svoje zdravje za vazda izgubio, ne obraća na g. Alberta Müllera, izumitelja dvostrukog elektromagnetičkog križa R. B. broj 86967 u Budimpešti V/41 kot. Vadas ulica 34. Dokazano je, da je jedino sredstvo njegovog stroja, koji sigurno djeluje proti gubitku, reumi, težkom disanju, padavici, kucanje srca, neuralgiji, influenciju skopčanoj sa bolesničkim hrbitom i u obče živčanim bolima. Prihvaćajući opet jednu priznancu, koja je nedavno sligla na g. Müllera, a koja glasi: Stovani g. Müller! Ja vam dugujem najtoplju hvalu za Vas izum, Trip, sam od hribenih boli, glavobolji i težkom disanjem, te sam na evremoguće lječenje mnogo novac potrošio, dok se nisam namjerio na dvostruko-elektromagnetički križ R. B. broj 86967, koji me je posvema od mojih boli izlječio. Ostajem s toga Vas zahvalni Štovatelj Stefan Hajduković, Osiek.

Premileštiva gospodjo!

znate li, zašto li kod kupovanja
sladne kave imo „Kathreiner“
izričito morate naglasiti?

S razloga toga, jer Van
drugče pređeli pogl
beli, da teče dobiti
manje/veću potro
šili, koji manjaku
sve prednosti, koje
„Kathreiner“ odlikuju!

Pošto jedino
Kathreiner - Knippova
sledi kava

pouzdano je imati svojega
zamovništva nadma
preizvajanja mlađak i
otku zrnatu kavu.

Zato si premileštiva gospodjo,
izvolite točno zapamtiti, da pravi
„Kathreiner“ dobijete jedino
samo u savremenom izvoru
omotima pod napisom: „Kath
reiner-Knippova sladna kava“
koja je providjena sa likom
„Kupnika Knippa“ kao zastitnim
znakom.

CIGARETNI PAPIR

u korist

Družbe sv. Cirila i Metoda
pregledan po Dr. Janečku

prodaje se

u traci Fait via Barbacani
" " Dorćić via Kandler
" " Boljević via Minerva
" " Iv. Žic via dell'Ammiragliato
" " Mentschik via Veterani
" " Ropotar via Sergia.

Narodnom občinstvu preporuča
svoju bogato snabdjevenu robnu trgovinu

Marko Zović
krojački majstor

PAZIN — Narodni dom.

Naručbe obavljaju brzo i točno
uz umjerene cijene.

OLOVKE

u korist družbe sv. Cirila i Metoda
dobivaju se u
tiskari **Baginja i drug. u Pulu**
prije (J. Krmpotić i dr.)
uz cenu od 2 do 10 para.

Jeftino česko

PERJE

za krevete

5 kg. novo čibane K 9/6, bolja K 12—
blele paljulice čibane 18— 24—
kao solje blele palju-

Ulico čibane . . . . 30— . . . . 36—

razašilje se franko pouzećem.

Zamjenjuje se i prima natrag uz naknadu

tovar, troška.

Benedikt Sachsel, Lobes, br. 259

posta PIEV, Češka.

Važno za svakoga!

Za čudo malenu eijenu od for. 3-20
dobije se jedna cjeva garnitura od 16 kom.

1 žepna remontoira
od nikela marka „System Roskopf“,
sa 8 godišnjim jamstvom; 1 elegantan franc. lanac od nikela sa privjeskom;
1 elegantna goldin igla za ovratnik;
2 elegantna srebrna naušnica; 1 elegantno
žepno ogledalo.

Svih ovih 16 predmeta sa nikel-
remontoir satom, snije pouzećem uz eijenu
od samo for. 3-20

Mich. Horowitz,

Krakov, Kotelek 4.

Šte na odgovara prima se natrag, u
 roku od 8 dana, a novac se povraća, te
 je svaki rizik isključen.

Bogato ilustrirane kataloge (preko
1000 slika) ura, muzikalija i drugih
optičkih stvari, šalje badava i franko,

Želudčane kapljice

prije znane i poznate pod imenom

Markova kapljice.

sredstvo proti slabosti želudeca, imonto proti pojankanju, toku za jelo, proti grizu i grđavini u želudcu i tluhu, proti nadutosti od vjetvora. Poslijem težkog mastnog ili preobujnog jela podupira naravni probavu, 1 tucet 4 K. 5 tuceta 17 K., 10 tuceta 32 K. franko postavljeno na svaku poštu.

Molim izvlasti mi podatki još 12 bočica
zeludčnih kapljica jer mi nužno tražim pošto
na meni upravo sudjelovao Božo Pažić, Košulj starci.
Molim noštojši mi jedan tucet kapljica pošto
pošlo sam uverjen već kod prijatelji moruba da
djeluju izvrstan, to ču svakom zgodom iste mojim
prijateljima preparući. — Ovakvi dopisi, kojih
ne mogu sve ovdje navesti iščem još mnogo,
te stoje svakom na uvid.

Ove kapljice pripravila sam Gradska ljekarna u
Zagrebu, pak tako troba kod naručio pisali točno
na adresu:

Gradska ljekarna Zagreb,
polog trga sv. Marka 20.

Dvostruki elektro-magnetički

KRIŽ ili ZVIEZDA

R. B. broj 86967.

Telefon br. 45—22.

est elektro-magnetičkim nastalom, sastavljeni stroj, koji kod ulega, resume, astmo (težak disanje), ne-pavanja, ulegna u uhu, neuralgiju, glavobolje (migrane), kucanje srca, zubobolje, muzčene slabosti, sljedeni ruku i nogu, padavici (epilepsi), mokrenju postolje, nožnjici, neveselje, napuhlosti, drijtanju u telu, infuzije skopanju sa bolesničkim hrbitom, blidila (malektrivnost), želudčnih grčeva, beztečnost, isčesala, punokrvnosti, avih udaha grčeva, hepatitidis, tjelesnih grčeva, hämorrhoida, kao i kod svakog sljeku itd. služi kao nemedicinsko sredstvo, pašo elektro-magnetičku struju cijelim čovječjim telom djeluje, time se receno bolesti u najkratjem vremenu izleže.

Poznato je, da je ilemet kod navedenih bolesti, višeputno elektrizovanje tela upotrebljava, ali ipak na taj način, da jaka struja samo prolazi i povremeno kroz telo prolazi, dodim naprotiv tomu struka elektro-magnetičkih križa ili zvezde R. B. broj 86967, kako je jučer rečeno, umjerećim načinom neprekidno na telo djeluje, što svakako brže izleženju dovodi, nego li prvi putapak. — Do 20

godina stare bolesti izležeće su sa mojim strojem posve! Od izleženja sa mojim strojem R. B. broj 86967 izraženo zahvalio hao i od odličnih slojeva izdane avjedote i priznanje iz svih strana svijeta pothranjene su mojom pismohranom, gdje stoje sva-kom u svaku dobu na uvid. **GDE NIJEDAN LIJE**
NIE POMOGAO, MOLIM POKUSATI MOJ STROJ, jer
je sigurno sredstvo proti goru navedenim bolestima, a onaj bolestnik, koji po mojem stroju ne bi izležen najduže u roku od 45 dana, dobiva novac, natrag.

Upozorjam časopitu p. n. občinstvo na to, da se moj stroj ne smije zamjenjivati sa Voltinom, koji je porudi svoga neuspješnoga rabljenja u Njemackoj kod I. Austro-Ugarske, dokim moj dvostruki elektro-magnetički križ ili zvezda R. B. broj 86967, kako je jučer rečeno, umjerećim načinom neprekidno na telo djeluje, što svakako brže izleženju dovodi, nego li prvi putapak. — Do 20

MALI STROJ STOJI 6 K. Rabiti se mogu samo dječa i jako slabo gospodje.

VELIKI STROJ STOJI 8 K. Rabiti se kod ostarijih 20 godiš. krozlovi bolesti.

Dopravljava i narube obavljaju se u hrvatskom jeziku. Poučeni išli ako se novac unapred pošalje, razasili je glavna prodavaonica za tu i inozemstvo

ALBERT MÜLLER,

Budimpešta, V/31. Kotar,

Vaduš-ulica br. 34.

ISTARSKA POSUJILNICA u PULI

Prima zadružare, kajti uplađuju sadržajni dlobov jedan ili više po kravu so.

Prima novac na štednju od svakoga, ako i nijo dian to plaća od istoga 4 1/4%.

čisto bes ikakvog odbitka.

Vraća na štednju uštežene iznose do 1000 K bez predhodnog odkaza, a iznose od 1000 K ako se nijo kod uštenja ušteženo ustanovo vedi ili manji rok za odkaz, ne odkaz od 8 dana.

Zajmove (posude) daje samo zadružarom, i to na hipoteku i zadužnicu ne garantiju.

Uredovni sati svaki dan od 9-12 sati prije podne i 3-6 sati poslije podne, u nedjelju i blagdanu osim jutrija i augusta mjeseca od 9-12 sati prije podne.

Družvena pisarna i blagajna nalazi se u višo Carrara vlastita kuda (Narodni Dom) prvi pod desno, gdje se dobiraju pobliže informacije.

Ravnateljstvo.

TRAŽITE SVUDA!

